

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

№ 169 (3169)

СЕРЕДА 10 вересня 2003 року

Те, що найбільше хвилює виборців

ПАРЛАМЕНТСЬКА ХРОНІКА

Ранкове засідання 9 вересня

Проголосувавши депутатські запити до керівників держави та центральних органів (назбиралося чимало запитів з найгостріших економічних, соціальних і правових питань), парламентарії перейшли до обговорення порядку денного четвертої сесії Верховної Ради.

Цей важливий документ, що визначатиме діяльність парламенту аж до зимових канікулів, увібрав у себе закони, повернуті для повторного розгляду з пропозиціями Президента, законопроекти, визначені Президентом України для позачергового розгляду як невідкладні, проекти законів, доопрацьовані на виконання відповідних доручень Верховної Ради, проекти актів з питань ратифікації (денонсації) міжнародних договорів та угод тощо. Поставлений на голосування порядок денний четвертої сесії напередодні схвалила погоджувальна рада парламенту. До нього внесено 836 питань.

(Закінчення на 2-й стор.).

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Українська народна партія учора пікетувала Верховну Раду.

Проект ЄЕП: «за» і «проти»

Сьогодні український уряд має повторно розглянути проекти угоди та концепції щодо створення Єдиного економічного простору між Росією, Україною, Білоруссю й Казахстаном. Тиждень тому урядовці відмовилися затвердити документи. Міністр економіки та з питань євроінтеграції Валерій Хорошковський та перший заступник міністра закордонних справ з питань європейської інтеграції Олександр Чалий піддали проекти угоди та концепції нищівній публічній критиці, вважаючи їх такими, що суперечать стратегічному курсові України на приєднання до ЄС. Головним урядовим прихильником приєднання нашої країни до ЄЕП є Перший віце-прем'єр Микола Азаров, який, утім, на сьогоднішньому засіданні присутній не буде.

Інтрига загострюється. Адже якщо сьогодні уряд знову відхилить документи, то в делікатному становищі опиниться Президент Кучма — під час нещодавнього візиту до Москви він уже пообіцяв підписати угоду й концепцію. А якщо урядовці таки все це ухвалять, то в не менш делікатну ситуацію потрапить Верховна Рада. Бо саме вона має згодом ратифікувати підписані Президентом документи, отож на неї й ляже вся відповідальність за можливе помилкове рішення.

(Закінчення на 2-й стор.).

ОФІЦІЙНО

На шляху до СОТ

Перший віце-прем'єр-міністр України Микола Азаров відбув до Мексики для участі в 5-й міністерській конференції Світової організації торгівлі. Як повідомляє «Інтерфакс-Україна», під час цього візиту можуть бути підписані протоколи про доступ на ринки товарів і послуг ще з трьома країнами—членами СОТ. Головні питання конференції — ініціатива країн Західно-Африканського економічного і валютного союзу щодо скасування або істотного скорочення субсидій урядів розвинених країн для виробництва бавовни, цукру, продуктів тваринництва, зернових, а також зміни правил використання інтелектуальної власності, що стосуються можливості для бідних країн імпортувати дешеві непатентовані ліки. Заявки на участь у конференції подали 260 делегацій, серед яких 146 країн—учасниць СОТ, 38 країн-спостерігачів (у тому числі Україна), 76 міжнародних організацій.

Теми для розмов є

Учора в стінах Верховної Ради заступник Голови ВР Олександр Зінченко зустрівся з віце-спікером Кнесету Держави Ізраїль, головою парламентської групи «Україна—Ізраїль» Михайлом Нудельманом. Співрозмовники обговорили стан і перспективи міждержавного співробітництва. Також під час зустрічі йшлося про потребу розширення співпраці на міжпарламентському рівні.

ФОТОФАКТ

Фото Сергія ПАВЛЕНКА.

Сьогодні розпочинається передплата-2004. У Чернігівській дирекції УДППЗ «Укрпошта» відбулася зустріч з редакторами місцевих газет та керівниками вузлів зв'язку, мета якої — розпочати передплатну кампанію дружно, організовано. Нині мешканці Чернігівщини передплачують 588637 примірників газет та журналів.

На знімку: редактор «Гарту» Дмитро Іванов подякував поштовикам за те, що цього року вперше його газеті вчасно повернуто гроші передплатників.

У НОМЕР

Поїздом з авто

Швидкісним пасажирським потягом-експресом «Дніпропетровськ—Київ» тепер можна перевозити власний автомобіль. Зі спеціального «вантажного» вагона ваше авто подадуть вам у Києві через 15 хвилин після прибуття поїзда. Це зручно, бо можна вже ввечері повернутися додому. Не кажучи про випадки, коли до столиці їдеш надовго, **повідомляє наш власний кореспондент Микола НЕЧИПОРЕНКО.**

Уроки журналістики в Бостоні

Десять вінницьких журналістів — працівників районних, обласних і міських газет — протягом двох тижнів перебуватимуть у Бостоні. Можливість ознайомитися з роботою американських «акул пера» надали бюро з питань освіти й культури Держдепартаменту США та відділ з питань преси, освіти й культури американського посольства в Україні у рамках програми «Громадські зв'язки».

Кандидатів на поїздку американські волонтери відбирали за конкурсом. Але за яким принципом із більш ніж ста учасників обрали «десятку» пишуча братія так і не зрозуміла. На думку одного з керівників обласного управління у справах преси та інформації, підхід був надто суб'єктивний. Волонтерам натомість, за їхніми словами, найбільше сподобалася розкутість у мисленні вінницьких майстрів пера, **повідомляє наш власний кореспондент Віктор СКРИПНИК.**

Де бій гримів

Урочистості, присвячені 60-річчю одного з найгероїчніших боїв Української повстанської армії проти фашистських загарбників, пройшли в селі Новий Загорів, що в Локачинському районі.

Цей бій відбувся 8—11 вересня 1943 року. Сорок бійців три доби відбивали атаки ворога. Маючи на озброєнні лише одну протитанкову рушницю, чотири кулемети і три десятки гвинтівок, молоді патріоти знищили більш як 500 фашистів. Лише після того, як гітлерівці застосували авіацію і легкі танки, бійці УПА були змушені з боєм прориватися з оточення. 11 вересня загинув командир чоти бунчужний Андрій Марценюк (псевдо «Береза»). Усього під стінами монастиря полягли 29 повстанців. Торік помер останній учасник того бою. Але вдячні земляки бережуть пам'ять про чоту особливого призначення «Березу». На відзнаку подвигу повстанців біля стін Новозагорівського монастиря споруджено пам'ятник, **повідомляє наш власний кореспондент Микола ЯКИМЕНКО.**

■ *В Одеському науково-дослідному інституті телевізійної техніки завершено розробку й виготовлення малогабаритної бортової телевізійної камери, призначеної для дистанційного зондування Землі з космосу.*

Нині фахівці інституту здають її замовникам —Національному космічному агентству та КБ «Південмаш» (Дніпропетровськ). Цю бортову камеру буде встановлено на супутнику, який планують запустити в космос наприкінці нинішнього року. З висоти 650 кілометрів «око» спостерігатиме за станом річок, озер, морської поверхні, лісовими масивами. Для обробки знімків, що надходитимуть з космосу, розроблено також наземний програмно-апаратний комплекс.

Ці новинки стали своєрідним дарунком до ювілейної дати — 30-річчя від дня заснування НДІ. Діяльність інституту пов'язана з низкою масштабних проектів. В 1980 році, скажімо, одесити змонтували 26 телекіноапаратних для трансляції московської Олімпіади. Вони брали участь в оснащенні військово-морського флоту СРСР телевізійною технікою. Нині фахівці інституту оснащують аудіо- і телеапаратурою літаки Харківського авіазаводу, **повідомляє наш власний кореспондент Георгій ВОРОТНЮК.**

СЬОГОДНІ ЧИТАЙТЕ:

Завтра у Харкові розпочнеться п'ятий фестиваль фантастики «Зоряний міст-2003»

ПОЛІТИКА

ПАРЛАМЕНТСЬКА ХРОНІКА

Те, що найбільше хвилює виборців

Ранкове засідання 9 вересня

(Початок на 1-й стор.).

Найбільшою кількістю з них опікується Комітет з питань фінансів і банківської діяльності — 154, Комітет з питань економічної політики, управління народним господарством, власності та інвестицій — 116, Комітет з питань аграрної політики та земельних відносин — 48, Комітет з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності — 48. Це свідчення того, що чільне місце в роботі Верховної Ради посідатиме законотворча діяльність з проблем, які найбільше хвилюють українське суспільство.

Обговорення порядку денного четвертої сесії спричинило гостру дискусію та чимало пропозицій народних депутатів. Як наслідок, за проект постанови Верховної Ради про затвердження порядку денного проголосували 214 народних депутатів. Постанову не прийнято.

Парламентарії 283 голосами «за» затвердили розклад засідань ВР на нинішній тиждень і перейшли до обговорення порядку денного пленарного засідання 9 вересня, де на перше місце поставлено день уряду України. З доповіддю «Про хід виконання постанови Верховної Ради України «Про інформацію Кабінету Міністрів України про дотримання органами виконавчої влади вимог законодавства при проведенні комплексу весняно-польових робіт та заходи по забезпеченню виконання законодавства при підготовці збирання врожаю 2003 року та його проведення», а також про баланс продовольчих і фуражних ресурсів на період 2003—2004 років та заходи Кабінету Міністрів України для гарантування продовольчої безпеки виступив віце-прем'єр-міністр України Іван Кириленко. Співдоповідь зробив голова Комітету ВР з питань аграрної політики та земельних відносин Іван Томич.

Народні депутати розпочали обговорення доповіді.

Анатолій КАРАСЬ.

Президента можна обирати парламентом. Але з якої кількості претендентів?

Безпрецедентним за тривалістю видалося чергове засідання погоджувальної ради керівників депутатських фракцій і груп ВР. Принаймні таким його назвали представники мас-медіа, які терпляче очікували початку традиційної прес-конференції Голови ВР Володимира Литвина.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Проект змін до Конституції подасть керівник парламенту

Так вирішила погоджувальна рада. Обійшлося, як сказав глава парламенту, на диво спокійно. Володимир Литвин нагадав, що має право готувати до розгляду будь-який законопроект, звертатися до будь-яких органів влади з пропозиціями висловити свою точку зору, зокрема і до КС. Отже, він має всі підстави скерувати документ до найвищої судово-конституційної інстанції, що й пообіцяв зробити негайно.

Користуючись нагодою, глава парламенту прогнозував, як далі працюватимуть депутати в разі надходження законопроектів з Конституційного Суду — із зауваженнями і без. Багато що залежатиме уже від самих парламентаріїв — захочуть внести до тексту зміни, навіть, як було сказано, одну кому — знову треба набирати 226 голосів, спрямовувати документ до КС. Скажу відверто, зізнався Володимир Литвин, ресурс 226 депутатських голосів я бачу, а ось конституційних 300 «поки що немає і відповідним чином треба працювати».

Політична реформа і входження до ЄЕП — не панацея

для виведення України на рівень економічно сильних держав упродовж 35—40 років (цей термін журналісти взяли із заключного виступу на минулій сесії керівника парламенту і, схоже, готові «шпигнути» ним не один раз). Сам Володимир Литвин, пояснивши, на чому базувалися ці рамкові терміни, визнав їх «до певної міри некоректними» і що тут, цитую, «варто брати до уваги тенденцію, а не саму статистику, яка не повинна вважатися сталою».

Водночас він зауважив, що не раз намагався обґрунтувати потребу внесення змін до Конституції. Провівши паралелі між формуванням інститутів державності та вирішенням соціальних потреб, керівник ВР бачить розв'язання проблем через внесення змін до Основного Закону задля спільної праці і взаємної зацікавленості парламенту й уряду. З'явиться політична сила, яка візьме на себе повну відповідальність. За великим рахунком, сказав він, під час парламентських виборів люди голосуватимуть не так за конкретного депутата, як за політичну силу, відтак за уряд, який формуватиметься цією силою. Уряд буде підконтрольний людям, обійдеться без протистояння. Це лише один з аргументів.

Виваженого підходу потребує й ідея єдиного економічного простору. Виходячи зі слів глави парламенту, поки що однакового розуміння цієї ідеї у нас немає — «багато різночитань і багато оцінок», у тому числі і в середовищі урядовців. Одні бачать зону вільної торгівлі, інші кажуть про наднаціональні структури. Володимир Литвин каже, що з керівниками груп і фракцій домовилися отримати вичерпну інформацію на цю тему, відповідні розрахунки. Про це уряд має доповісти депутатам у п'ятницю. Врешті-решт, парламент мусить визначатися, тим паче що ратифікація підписаних на міждержавному рівні документів — за Верховною Радою!

Главу держави не обмежать представницькими функціями

Володимир Литвин навів приклад: президент Польщі, обраний всенародно, має приблизно такі самі повноваження, які передбачені у нинішньому проекті змін до Конституції України для глави держави, обраного парламентом.

Загалом же, наголосив глава парламенту, не треба вважати, що законопроект передбачає главі держави лише представницькі функції. Мовляв, у нього «буде надзвичайно багато повноважень». І має спрацювати принцип: сильний Президент — сильний парламент — сильний уряд. Щоб не були одні переобтяжені відповідальністю, інші — повноваженнями.

Стосовно конкретних персоналій претендентів на президентську булаву, то тут Володимир Литвин, відповідаючи на журналістське запитання, спростував чутки про свою участь у зібранні низки лідерів пропрезидентських фракцій, які, за словами представника мас-медіа, начебто визначилися з єдиним кандидатом — Сергієм Тігіпком. Глава парламенту сказав, що не знає, кого саме визнали за єдиного кандидата, бо у тексті документа не йдеться про персоналії, а в розмовах прізвища називають різні. «Тут, — дослівно резюмував Володимир Литвин, — є елемент того, що почався відстріл тих кандидатів, які будуть називатися. Я маю на увазі політичний».

Особисто глава парламенту хотів би, щоб у нас був єдиний кандидат, умовно кажучи, від більшості, і від опозиції. Тоді, як він висловився, «будуть більшою мірою змагатися мізки, технології».

Голосувати раз на тиждень чи через день

Чотири фракції висловилися за підтримку проекту документа Адама Мартинюка, який передбачає щоденне голосування на пленарних засіданнях (одразу після обговорення того чи іншого питання, як це було колись). Володимир Литвин зауважив, що таким чином не презентовано 226 депутатських голосів і згідно з положенням про погоджувальну раду позицію чотирьох фракцій не можна вважати позитивним (узгодженим) рішенням ради загалом.

За словами керівника парламенту, у четвер проект А. Мартинюка все одно винесуть на голосування у сесійній залі, і якщо його не підтримає належна кількість депутатів, тоді може бути запропонований компромісний варіант. Скажімо, голосувати двічі на тиждень — у вівторок і четвер.

Генпрокурор спершу поспілкується з керівниками фракцій

На засіданні погоджувальної ради зазнала провалу (називаймо речі своїми іменами) наполеглива вимога фракції Юлії Тимошенко заслухати інформацію Генерального прокурора С. Піскуна з приводу стану злочинності в державі. Голова Верховної Ради навів формальні підстави: «Є певні різночитання, тому що в Конституції 1978 року з доповненнями і змінами було записано, що Генеральний прокурор звітує перед Верховною Радою. В Конституції сучасній цієї позиції немає. Лише в Законі «Про прокуратуру...» у статті 2 записано, що Генеральний прокурор інформує Верховну Раду не менше одного разу на рік про стан злочинності в Україні. Виникло різночитання. Інформує — це направляє письмово інформацію, чи інформує, виступаючи безпосередньо у Верховній Раді?»

За словами Володимира Литвина, на засіданні погоджувальної ради зійшлися на тому, щоб запропонувати пану Піскуну надати депутатам додаткову інформацію про стан законності в Україні, з акцентом на резонансних справах, провести зустрічі з фракціями і, можливо, з керівниками усіх фракцій, груп, профільних комітетів, а вже потім визначатися, як бути далі.

Зрозуміло, що остаточне рішення стосовно того, чи включати питання про заслуховування Генпрокурора до порядку денного — таки за усією Верховною Радою, яка і має визначитися.

Загалом же за «рекордною тривалістю» засідання погоджувальної ради глава парламенту вбачає великий позитив. Мовляв, краще довше засідати у малій залі і досягнути домовленостей, аніж потім з'ясовувати стосунки, позиції, підходи у великій сесійній.

Анатолій ДЕНЬ.

Техніку доставив парламентарій

В Южноукраїнську Миколаївської області відбулося урочисте відкриття Музейного комплексу козацької слави та військової техніки, розташованого на площі Перемоги. Ознайомитися з експонатами музею змогли всі бажаючі. В експозиції новоствореного комплексу представлено 11 одиниць бойової техніки часів Великої Вітчизняної війни, доставленої до Южноукраїнська за сприяння народного депутата України Олександра Кузьмука.

Вл. інф.

Проект ЄЕП: «за» і «проти»

(Початок на 1-й стор.).

Вже зараз очевидно, що це рішення Верховної Ради буде дуже важким. Адже розбіжності у ставленні до ЄЕП є не лише в уряді, а й у парламенті. Однозначно «за» висловилися комуністи. «Проект ЄЕП — це початок пошуку реальних шляхів виходу з кризи і в Україні, і в Росії, і в Білорусі, і в Казахстані, — заявив лідер КПУ Петро Симоненко. — Позиція нашої партії послідовна: ми підтримуватимемо всі дії, котрі мають відновлення інтеграції чотирьох країн, насамперед економічної». На підтримку проекту виступила й «Трудова Україна», яка «вважає ЄЕП структурою, вигідною для України й такою, що відповідає її національним інтересам, сприяє розбудові національної економіки, прискорює реалізацію євроінтеграційних процесів». Цікаво, що лідер «ТУ», глава Нацбанку Сергій Тігіпко не раз висловлювався категорично негативно щодо приєднання України до ЄЕП. А в одному з телеінтерв'ю навіть заявив, що рекомендуватиме своїй фракції не підтримувати ці документи під час ратифікації.

Зрозуміло, що проти підписання документів стосовно ЄЕП одностайно виступає блок «Наша Україна». Зокрема, лідер Народного руху Борис Тарасюк переконаний: за економічною фразеологією проекту ЄЕП стоїть насправді черговий план Кремля, в якому Україна є головним об'єктом інтеграційних зацікавлень РФ. На думку Тарасюка (а питання ЄЕП дискутував учора очолюваний ним Комітет ВР з питань євроінтеграції), існує загроза того, що парламентська більшість під тиском з боку адміністрації Президента та за підтримки лівих може схвалити проект ЄЕП під час голосування у парламенті.

Водночас заступник Голови Верховної Ради Олександр Зінченко сумнівається в тому, що Верховна Рада ратифікує документи в разі їх підписання. Він заявив, що вважає неприйнятними низку положень проекта угоди. На думку заступника Голови ВР, концепція документа виходить далеко за межі створення на пострадянському просторі зони вільної торгівлі, і в його нинішньому вигляді він суперечить багатьом системним законодавчим актам. Насамперед у тому, що стосується делегування частини регулювальних повноважень наднаціональному органу. Координатор парламентської більшості і лідер групи «Демократичні ініціативи» Степан Гавриш заявив, що створення ЄЕП — це швидше проект політичний, аніж фінансово-економічний, який був би добре прорахований. «Ця дискусія триватиме ще дуже довго, і амбіції, які є у певної частини політичних сил у Москві, надто гіпертрофовані на даний момент і не враховують реальних процесів, що відбуваються в Україні та інших державах пострадянського простору», — вважає він. Щодо соціалістів, то жорстку позицію проти ЄЕП зайняв один із провідних членів партії Микола Рудьковський. Про своє негативне ставлення заявив і лідер партії «Собор» Анатолій Матвієнко. Проти підписання угоди й концепції щодо ЄЕП у їх нинішньому вигляді виступили представники найавторитетніших українських аналітичних центрів. Зокрема, застерігає проти надто глибокої інтеграції в ЄЕП радник Президента, директор Інституту стратегічних досліджень Анатолій Гальчинський: «Переступивши цю обмежувальну лінію, ми фактично опинимося в ситуації, яка докорінно змінює європейську парадигму нашої держави, що формується в останні роки, її стратегічний курс на глибоку європейську та євроатлантичну інтеграцію».

Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ.

Рух і надалі в конструктивній опозиції

ПАРТІЙНІ РЯДКИ

Чотирнадцяту річницю від дня заснування святкував учора Народний Рух України. НРУ з'явився в 1989 році як альтернатива комуністичній партії.

Керівники НРУ Борис Тарасюк, Геннадій Удовенко та Лесь Танюк, вшанувавши пам'ять В'ячеслава Чорновола на Байковому цвинтарі, на прес-конференції відповіли на запитання журналістів.

Вони спростували думку про втрату НРУ авторитету. — Тільки за останні чотири місяці до наших лав приєдналося близько п'яти тисяч осіб. Це — молоді люди, які мають власну точку зору,— повідомив голова Б. Тарасюк. Водночас він стверджує, що останнім часом відбувається масове звільнення рухівців з адміністративних посад. Як умову для збереження цих посад їм ставлять ультиматум — вихід з НРУ. Причина лише одна: уряд хоче послабити Рух і не дати можливості його кандидатові виграти президентські вибори.

— Наша партія, — наголошували керівники НРУ, — була й залишатиметься конструктивною опозицією до влади. Тому нинішні події не можуть проходити повз нас. Ситуація, що розгортається навколо Єдиного економічного простору, це не що інше як спроба Кремля посилити свій вплив, що призведе до часткової втрати нашого суверенітету.

Ми налаштовані рішуче й зробимо все, аби ця угода не отримала підтримки Верховної Ради. Хоча теоретична ймовірність ратифікації є — якщо уряд натисне на парламентську більшість. Такі хитання від Європейського союзу до Євразії викликають занепокоєння навіть у європейських держав. Це може стати поштовхом до погіршення стосунків з ними, — сказав Борис Тарасюк.

Як зазначив останній, НРУ проти і пропонованих змін до Основного Закону країни.

Народний Рух, як і раніше, бореться за українську мову в державі. І мусить відстоювати українські школи, що сьогодні закриваються на українській землі, стверджує голова НРУ.

Олена ГОРБУНОВА.

Фото Олександра СИНИЦІ (УНІАН).

У день 14-ї річниці з дня створення Народного руху України його керівники Борис Тарасюк (ліворуч) і Геннадій Удовенко вшанували пам'ять засновника Руху В'ячеслава Чорновола біля його могили.

АКТУАЛЬНО

Оновлений вокзал

У Запорізькій області реконструйовано залізничний комплекс станції «Бердянськ». Щоб відновити фасад вокзалу, збудованого у другій половині XVIII століття, фахівцям довелося звернутися до старих фотознімків. Після реконструкції, яка тривала понад три місяці, оновлено перон станції, у залі очікування вокзалу встановлено нові зручні сидіння, відремонтовано довідково-інформаційну залу. Практично всі роботи профінансувала Придніпровська залізниця. На кошти міськбюджету та приватних підприємців благоустроїли привокзальну площу і торговельні місця на ній.

Олександр АБЛІЦОВ.

▼ Запорізька область.

Розібратися без зволікань

Готується до відкриття четверта сесія Верховної Ради АРК. Напередодні, під час засідання президії, Голова Верховної Ради Криму Борис Дейч дав доручення керівникам ГУ СБУ в автономії, прокуратури і міліції невідкладно розглянути запит депутата ВР АРК Миколи Янакі про захоплення кримськими татарами земельної ділянки в Сімеїзі, що належить ТОВ «Кримболгарсервіс».

Майже півтора місяця тут розбито наметове містечко. Основна вимога його мешканців — виділення кримським татарам земельних ділянок на території Великої Ялти. За словами директора ТОВ «Кримболгарсервіс» Миколи Янакі, 26 серпня він уже звертався з депутатським запитом до СБУ, прокуратури та міліції, але звернення залишилося поза увагою.

На засіданні депутати визначилися, які питання розглядатимуть на першому пленарному засіданні 17 вересня. Більшість із них — соціальні проблеми. Планово обговорити також стан підготовки служб життєзабезпечення до роботи в осінньо-зимовий період.

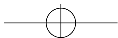
Не перший випадок

У парку «Салгірка» в Сімферополі зловмисники розбили пам'ятний знак жертвам депортації кримськотатарського народу.

— У Криму є сили, що не бажають міжнаціонального спокою, миру і злагоди, прагнуть дестабілізувати обстановку, — прокоментували акт вандалізму в меджлісі. Адже це, на жаль, не перший випадок зневаги до пам'яті.

Віктор ХОМЕНКО.

Крим.

Голос України 10 вересня 2003 року. № 169 (3169)

ФОТОРЕПОРТАЖ

Є садок, на черзі баня і будинок культури

Минулий недільний день мешканці гарного козацького села Мечиславка, що в Ульянівському районі Кіровоградської області, а також численні гості з ближніх і дальніх країв запам'ятають надовго. І насамперед тому, що до рідного села, до старенької мами з благородною місією — відкрити дитячий садок — прибув депутат Верховної Ради України Михайло Поплавський. Як і личить співаючому почесному ректору національного вузу, приїхав не сам, а з почтом артистів, пишучої братії та цінними й корисними подарунками.

Імпровізована прес-конференція народного депутата з представниками ЗМІ розпочалася ще перед в'їздом до села, у щойно збудованому трьома братами Поплавськими готельному комплексі «Ятрань». Там газетярі, теле- і радіожурналісти у невимушеній обстановці мали змогу одержати відповіді на всі запитання. А на своїй малій батьківщині, виступаючи перед земляками, котрі очікували гостей біля відремонтованого з його ініціативи двоповерхового дитячого садка, він сказав:

— Цей садок, який нині готовий прийняти до сотні діток з Мечиславки і ближніх сіл, працюватиме цілодобово протягом року. Тут створено всі умови для найкращого проживання і навчання за новітніми технологіями. Сподіваюся, що після садка юні мечиславці успішно закінчать школу, а потім зможуть поступити до Київського національного університету культури і мистецтв. Сьогодні ми відкриваємо цей прекрасний дім для малечі, а на черзі — баня і сільський Будинок культури, які маємо здати до кінця року. Отож, дорогі земляки, давайте шукати не те, що нас роз'єднує, а те, що єднає, і гуртом робити добро для людей...

По закінченні виступу Михайло Михайлович подарував садку комп'ютер, а місцевій школі — комп'ютерний клас, який зможе підключитися до мережі Інтернет.

Мечиславський сільський голова Володимир Чирка, голова Ульянівської райдержадміністрації Василь Журавель, гайворонський міський голова Микола Рябокучма дякували Михайлу Михайловичу за конкретну допомогу в оновленні та розбудові села і району, за те, що він не тільки знаходить для цього час і кошти, а й артистів, щоб зробити свято для своїх земляків. А ще прохали не зупинятися на цьому, а братися за відродження району в цілому та його культури. А наостанок Володимир Чирка під бурхливі оплески присутніх вручив голові Спілки власників земельних паїв села Мечиславка Михайлові Поплавському державний акт на право власності на землю у розмірі 2,6 гектара, що він отримав у спадок від батька.

Урочистості там, де Ятрань круто в'ється, ще довго тривали. На зміну промовцям на сцену, вдало розташовану цього теплого осіннього дня на тлі україтчаного садка, виходили не менш бажані гості — народні артисти України Світлана та Віталій Білоножки, ансамбль народної музики «Будьмо!», народний колектив «Кралиця». Подовгу не відпускали мечиславці та гості свого земляка, який співав пісень для них та старенької мами.

Володимир ПІДВИСОЦЬКИЙ.
Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

РЕАЛІЇ

Верфі на Інгулі — 215

Найстаріший у північному Причорномор'ї суднобудівний завод імені 61 комунара відзначає річницю свого заснування.

Помпезного святкування не буде — фінансова ситуація досить складна. Кошти держпідтримки для добудови грецьких замовлень так і не надійшли, та проте завод, який свого часу одним з перших у світі будував ще в середині XIX століття підводні човни, на початку XXI сам, як великий підводний човен, починає підніматися з глибини, на яку опустився не зі своєї вини.

Генеральний директор заводу Валерій АГАФОНОВ економічну ситуацію на підприємстві і позицію держави оцінює так:

— Зобов'язання перед іноземним замовником має не держава, а державне підприємство «Суднобудівний завод імені 61 комунара». Тобто це ми взяли з замовника гроші за корабель, але не побудували його. А держава вишукала можливість допомогти підприємству. Нам дали замовлення.

Перше — це важкий буксир для держпідприємства «Дельта-лоцман». Друге — будівництво на нашому заводі криголамного буксира для Міністерства транспорту України. Це буде унікальне універсальне судно для льодової проводки, буксирування, аварійно-рятувальних робіт в акваторії Чорного, Азовського морів і каналів, що прилягають до цього району. Сьогодні такого судна у нашого вітчизняного флоту немає. Фінансуватися ця програма буде за рахунок держбюджету, а також із власних коштів Міністерства транспорту і кредитних грошей, що бере підприємство «Дельта-лоцман». Прибуток від їх виконання ми зможемо частково спрямувати на добудову рефрижераторів для грецьких замовників.

Окрім того, плануємо будівництво двох бронетанкерів для Узбекистану, завершуємо ремонт БДК «Ольшанський», беремо участь у тендері на ремонт корабля управління «Донбас» і продовжуємо тримати в акваторії заводу крейсер «Україна».

А нещодавно керівництво севастопольського заводу «Лазаревське Адміралтейство» звернулося з проханням направити до них наших фахівців. Визначимо обсяги робіт, частину їх виконуватимемо тут, решту в Севастополі, відряджаючи туди фахівців.

Працюємо сьогодні і над двома інвестиційними проектами. Перший — модернізація суднобудівного виробництва на нашому заводі за рахунок власних коштів. Це дасть змогу нам стати суб'єктом СЕЗ — спеціальної економічної зони. Підготували бізнес-план, пройшли всі погодження в області, внесли необхідні зміни і доповнення, зараз проект у Києві на погодженні в міністерствах економіки і фінансів.

Другий проект — майбутнє заводу, розвиток правого берега. Ми покладаємо на це великі надії і сподіваємося, що зможемо знайти зацікавленого інвестора. Не виключено, що ним може стати держава.

Сьогодні заводу 215 років. Його фактично треба будувати заново. За підрахунками знавців історії підприємства, це четвертий період, коли завод зупинявся майже цілком, але потім піднімався з колін і починав працювати на повну потужність. То невже ми безтолковіші від своїх дідів і прадідів, які змогли побудувати завод, відроджувати його і пережити такі само важкі ситуації? Напевно, ми не дурніші від них.

Для цього має працювати кожний. Адміністрація — займатися своїми питаннями і насамперед — завантаженням підприємства, а також поверненням кваліфікованих кадрів, що пішли із заводу. Профспілкова організація — створити нормальний психологічний клімат на підприємстві. Не зловтішатися над помилками, що їх припускається адміністрація, а надати допомогу в питаннях зміцнення трудової дисципліни, боротьби з пияцтвом, роз'яснити колективу, чому ми мусимо сьогодні вживати непопулярних заходів.

Для того, щоб врятувати себе, ми маємо сьогодні пережити цю ситуацію, навчитися заробляти гроші і спрямовувати їх туди, відкіля вони повернуться з приростом, з прибутком.

Олена ІВАШКО.

Миколаїв.
На знімку: будується нове судно.

Фото Володимира АНДРІЄВСЬКОГО.

КАЛЕНДАР

Толстой у тонкому варіанті

Минуло 175 років з дня народження Льва Толстого

Усім ще пам'ятні ленінські кліше — «зеркало русской революции», «матерый человечище». А найїдливішу оцінку Толстому дав Едуард Лимонов, колишній харків'янин і недавній російський зек: «Це нудно читати навіть у в'язниці!» А про «Війну і мир»: «пласке, як російська рівнина; халтура, подібна до «Малої землі» Брежнева». І далі: «Толстой став письменником для хрестоматій». Можна не слухати скандаліста Лимонова. Але щодо хрестоматій — то таки правда. У нас можна за 2—3 гривні придбати видані в ближньому зарубіжжі «Війну і мир» чи «Анну Кареніну» — «в изложении для школьников, с приложением образцов сочинений»! Книжечки ці, на відміну від грубезних томів оригіналу, мають кишеньковий формат, це елементарний переказ-примітив (при цьому видавець попереджає, що «всі авторські права застережено»!). Його сиятельність граф Лев Миколайович Толстой в труні не перевернеться, бо давно до цього готовий. Адже сам на схилі літ вважав свої романи «чепухой, глупой забавой», а на старість навіть забув зміст своєї «Анни Кареніної». Він не любив художню вигадку (за це й ненавидів Шекспіра) і взагалі вважав, що скоро вигадані романи ніхто не читатиме, цінуватимуть лише документальні книжки. В цьому він на сто відсотків мав рацію — особливо стосовно своїх власних книжок. Якраз не романи, а щоденники Толстого читати й досі дуже цікаво. Там перед нами постає офіцер-гульвіса, котрий під час служби в Чечні кілька разів програвав у карти (і відігравав знову) свою Ясну Поляну. А потім заглибився в себе й віддався духовній праці. Й зрештою став справжнім володарем дум у Росії, всіх цікавило його «непротивлення злу насильством». Та після російської революції світ надовго забув про всяке «непротивлення злу». А тепер з'явилися оті шпаргалки для школярів — бо Толстого легше переказати, ніж перечитати. Так сучасникам зрозуміліше. Змінився не Толстой, а світ, і тут, мабуть, нічого не вдієш.

Віктор ГРИНЕВИЧ.

Мал. Михайла САЧКА.

ФОТОФАКТ

Мешканці та гості Білої Церкви відсвяткували одразу дві дати — 971-й день народження міста над Россю, а також 210-річчя державного дендропарку «Олександрія».

Фото агентства «Прес-КИТ».

ПОСТ ДАІ

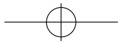
Помилка наркоку'рєра

Рано-вранці співробітники 2-го взводу Кам'янець-Подільської роти ДПС ДАІ МВС України в Хмельницькій області сержанти міліції Сергій Свинобойчук і Володимир Франков заступили на службу в смт Війтівці. Служба мали нести на одній із найпожвавленіших трас Львів — Кіровоград — Знам'янка. Їхню увагу привернув «Москвич», водій якого, під'їжджаючи до поста ДАІ, метушливо намагався сховати свою машину за автомобілем, що їхав попереду. Ні, при цьому не порушував правил, їхав з дозволеною швидкістю. Інтуїція підказувала інспекторам ДПС, що робить він так не випадково.

Водієм виявився Володимир С., 1955 р. н., житель м. Броди Львівської області, який керував «Москвичем» за дорученням. Документи були в порядку. Проте він помітно хвилювався. І недаремно. Інспектори звернули увагу на важкі поліетиленові мішки, в яких була... подрібнена речовина рослинного походження вагою близько 30 кг. Як пізніше з'ясувалося, це був наркотик.

Затриманий раніше вже притягався до кримінальної відповідальності і навіть відбував термін покарання. Нещодавно звільнився. За його словами, коли був у Одесі, познайомився з циганами, котрі запропонували заробити. «А чому б ні?» — подумав колишній ув'язнений. І поговорився на лихо собі.

Володимир ЕННАНОВ.

СУСПІЛЬСТВО

Восени не лише пожинають плоди

АНАЛІЗ. ПРОГНОЗ

Вересень, за традицією, стартовий місяць нового політичного сезону. Не став винятком і перший осінній місяць поточного року. Понад те, багатьма аналітиками він розглядається як пролог до майбутніх баталій за головне крісло у державі, яке знаходиться на Банковій. Однак сьогодні надто рано говорити, як будемо обирати нового главу держави. Особливо з огляду на появу третього варіанта політичної реформи.

Новий виток конституційної реформи

Минулого вівторка розпочала роботу четверта сесія вищого законодавчого органу країни. Навіть не астрологи розуміли, що вона пройде під знаком двох майбутніх подій — політичної реформи і виборів Президента, які, за Основним Законом країни, припадають на жовтень наступного року. Та й відкриттю роботи сесії передувала низка подій. Поперше, Президент України Леонід Кучма, як і обіцяв, відкликав свій законопроект про внесення змін до Конституції з Конституційного Суду. По-друге, сенсаційно закінчилися несподівані переговори лідерів комуністів і соціалістів Петра Симоненка та Олександра Мороза з главою президентської адміністрації Віктором Медведчуком. Було оприлюднено новий варіант політичної реформи з фактичним переходом до моделі парламентсько-президентської республіки. Тобто главу держави пропонують обирати не всенародно, а народними депутатами. Такий крок одразу змінив баланс сил у Верховній Раді. Фракція «Наша Україна» разом з фракцією Блоку Юлії Тимошенко опинилася у значній меншості і фактично не може завадити внесенню змін до Конституції. А це означає лише одне: Віктор Ющенко у разі прийняття поправок до чинного Основного Закону країни, попри найчисельнішу фракцію у парламенті, фактично втрачає шанс стати главою держави. Не дивно, що розпочався пошук можливостей впливу на цей процес з боку тих, хто опинився в меншості. І передусім на лідера СПУ Олександра Мороза, який не довго дотримувався погодженої позиції. Нині соціалісти, підтримуючи розроблений спільно з АП проект Конституції, наполягають на всенародних виборах Президента України.

Щоправда, парламентська більшість разом з комуністами мало зважає на ці зауваги. Проект конституційних змін уже підписали 233 народні обранці, й він цього тижня буде розглянутий у сесійній залі. Немає сумніву, що найближчими днями цей проект направлять на експертизу до Конституційного Суду. Однак сьогодні важко спрогнозувати, як розгортатимуться події. Тим більше є чимало чинників, які впливатимуть на перебіг подій не лише у сесійній залі, але й у стосунках політичних сил.

Протистояння триває

Особливо з огляду на чергове представлення Генерального прокурора на притягнення до кримінальної відповідальності лідера партії «Батьківщина», народного депутата України Юлії Тимошенко, яке надійшло до парламенту ще наприкінці роботи минулої сесії. І не тільки стосовно неї. А й її соратників — Олександра Турчинова та Степана Хмари. Зрозуміло, обговорення у стінах Верховної Ради цього подання обіцяє бути гарячим. Особливо з огляду на низку обставин. Однак нові звинувачення, висунуті на адресу лідера БЮТ, зокрема щодо дачі хабара екс-прем'єрові Павлу Лазаренку у сумі понад 86 мільйонів доларів, вісті з США та Росії можуть змінити атмосферу в залі. Тим паче що в Шевченківському місцевому суді Києва триває процес над групою керівників корпорації «Єдині енергетичні систему України». Отож усе менше аргументів на захист Юлії Тимошенко можуть віднаходити її соратники з опозиційного табору.

Не менше сюрпризів політикам може подарувати заява Станіслава Піскуна про те, що «справа журналіста Георгія Гонгадзе» майже розкрита і наближається до завершення. Особливо з огляду на те, що ГПУ уже знає прізвища убивць нашого колеги. До речі, ймовірні вбивці звернулися до одного з столичних видань з проханням про допомогу, оскільки бояться за власне життя. Як написали журналісти, це прохання передав «колишній співробітник однієї з багаточисельних структур Верховної Ради». Тим не менше, за словами лідера Української Народної партії Юрія Костенка, у жовтні—листопаді мають відбутися переговори між «Нашою Україною», Блоком Юлії Тимошенко та соціалістами про формування узгодженої програми на майбутні президентські вибори.

Водночас, схоже, команда Віктора Ющенка так і не спромоглася прорахувати майбутній розвиток подій. Адже, не виключено, що уже в листопаді Конституційний суд може дати позитивний висновок стосовно законопроектів реформи моделі влади, а в грудні народні депутати ухвалять зміни до Основного Закону у першому читанні. До того часу може вирішитися і доля Юлії Тимошенко та її двох соратників. Що буде далі з фракцією БЮТ?

Власне тому, попри певні сумніви і песимізм деяких політиків та аналітиків, абсолютно не можна виключати, що навесні Україна матиме зовсім іншу Конституцію, а главу держави обиратиме парламент.

Мал. Михайла САЧКА.

Замість післямови

Обрання Президента України народними депутатами може повністю змінити розклад політичних сил. Понад те, майже всі нинішні кандидати в такий спосіб, не виключено, опиняться «поза грою», бо на перемогу зможе претендувати нейтральний політик, здатний знаходити компроміси з усіма політичними силами, представленими у стінах Верховної Ради. А за багатьма нинішніми претендентами тягнеться довгий шлейф протистоянь, конфліктів, які негативно впливають не тільки на їхній імідж, а й заважатимуть дійти спільної мови з опонентами.

Власне, біда багатьох нинішніх партійних — та й не тільки — лідерів полягає у тому, що вони звикли до «підкилимних ігор» і не можуть й досі позбутися цього чинника. Публічність полягає не тільки у коментуванні тих чи тих подій, які відбулися, а й у відстоюванні — публічно — своєї позиції. У тому числі при веденні політичних переговорів. Лише за такої умови можна мати широку підтримку загалу, а не відстежувати —місяць за місяцем — стрибки рейтингу під час соціологічних опитувань.

Володимир КОРОЛЮК.

У НОМЕР

«Зеніт» і «Наземний старт»

Дев'ять успішних пусків здійснено за чотири роки за допомогою ракетоносіїв «Зеніт - 3 SL» з плавучої платформи у Тихому океані. Їх кількість передбачено довести до шести на рік. Проект «Морський старт» реалізують ракетно-космічне державне конструкторське бюро «Південне» і ВО «Південний машинобудівний завод» спільно з російською «Енергією», американською корпорацією «Боїнг» та норвезькою суднобудівною фірмою «Кварнер».

Творців українських ракет компанія «Боїнг» запросила до втілення ще однієї програми — виведення на навколоземну орбіту шеститонних супутників сучасного зв'язку, який дістав попередню назву «Наземний старт», **повідомляє наш власний кореспондент Микола НЕЧИПОРЕНКО.**

Дніпропетровська область.

Небезпечні подарунки від предків

Днями на невеличкому острові посеред Пруту біля міського стадіону «Мальва», де тренуються юні футболісти, дітлахи знайшли понад сорок 76- та 152-міліметрових снарядів.

Як розповів начальник Чернівецького обласного управління МНС Анатолій Дудка, сапери вилучили з грунту снаряди часів першої світової війни. Вірогідно, їх загубили австрійські вояки, які спішно переправлялися через Прут після Брусилівського прориву. За його словами, спеціалісти піротехнічної групи батальйону МНС лише цього року в Чернівцях та на околицях міста знешкодили 33 снаряди, 5 авіабомб, 12 мінометних мін, 7 гранат та понад 200 патронів. Останній знайдений снаряд вимило недавнім паводком на міський пляж, **повідомляє наш власний кореспондент Сергій СУЛИМА.**

Фото автора.

На знімку: сапери МНС дістають з води на міському пляжі німецький снаряд.

Кредити — доступніші

Представництво Державного комітету України з питань регуляторної політики та підприємництва у Вінницькій області уклало угоду про співпрацю з п'ятьма банківськими установами. Як повідомив голова представництва Андрій Гота, ідеться про спрощення процедури надання мікрокредитів приватним підприємцям. На жаль, вона є надто громіздкою, тому не вигідна не тільки для позичальника, а й для банку. Не дивно, що протягом першого півріччя цього року з позичених банківськими структурами області грошей на загальну суму 1 млрд. 386 млн. грн., мікрокредити становлять 56 мільйонів гривень.

Представництво бере на себе зобов'язання допомагати у підготовці документів тим підприємцям, які вперше позичають гроші в банку. Спільно з банкірами буде підготовлено пропозиції з удосконалення нормативної бази мікрокредитування фізичних осіб. Їх надішлють до профільного Комітету ВР та Національного банку України, **повідомляє наш власний кореспондент Віктор СКРИПНИК.**

Віктор КИРИЛОВ: «Одинак у політиці — це важко і безперспективно»

ХТО Є ХТО

Із досьє «ГУ». Віктор КИРИЛОВ. Народний депутат України четвертого скликання по 107-му виборчому округу Луганської області. Народився 1967 року в селі Новоолександрівка Троїцького району на Луганщині в родині колгоспника і сільської вчительки. Під час служби в Повітряно-десантних військах брав участь у операції із запобігання кровопролиттю в Єревані 1988 року. Закінчив Луганський будівельний технікум і Український державну юридичну академію в Харкові. До обрання в парламент очолював виробничо-будівельне підприємство «Фелікс» у Краснодоні, завод гірничорятувальної техніки «Горизонт» у Луганську. Безпартійний. Член депутатської групи «Народний вибір». Одружений, має трирічного сина.

— Чим продиктоване ваше бажання піти працювати до парламенту? Адже ви відмовилися від свого бізнесу...

— Зізнаюся, ніколи не думав, що депутатська робота — це політика. Протягом двох скликань я був депутатом Краснодонської міськради і за цей час зрозумів механізм використання депутатських повноважень для розв'язання територіальних проблем. Багато що виходило, тому вирішив розширити коло своїх можливостей. Спробував перемогти на парламентських виборах-98 і... програв. Значить, не був готовий, не завоював довіри виборців. Мій програш багато в чому мене змінив.

— Як би ви себе охарактеризували до і після одержання депутатського мандата?

— Раніше з такою само легкістю, як і всі, критикував Верховну Раду й звинувачував її в бездіяльності. Я не розумів механізму прийняття рішень, взаємозв'язку причин і наслідків. Найголовніша зміна, що відбулася в мені після обрання народним депутатом, — це, мабуть, уміння йти на компроміс. Я пом'якшав, тому що зрозумів: нехай ти тисячу разів маєш рацію, нехай ти найрозумніший, але головне — в умінні переконати 400 своїх колег.

— Ви не входите до жодної політичної партії чи організації. Чому?

— Але я зараз розумію: щоб впливати на події, що відбуваються в країні, треба належати до якоїсь політичної структури. Це дає більший розмах, сферу впливу. Над цим я зараз працюю. Чи буде це політична партія чи депутатська група — час покаже. Одинак у політиці — це важко і безперспективно.

— Ви розчаровувалися в парламентській «кухні» чи «прагнете до бою»?

— До бою! Є розуміння, досвід, підтримка, цікаві пропозиції. Усе це стимулює до роботи.

— Як народний депутат ви одержуєте величезну кількість листів виборців. Який із них вас найбільше вразив?

— Запам'яталися слова з одного листа пенсіонерів: «Ви чужий, ви не наш, і ми весь час думали, що ви брешете. Але зараз ми ставимося до вас по-іншому. Виявляється, ви не брехун». А справа от у чому. Під час парламентських виборів я не одержав підтримки з боку людей пенсійного віку, ветеранів. І знаю чому. Я був відомим бізнесменом, небідною людиною, а таких ветерани не люблять. Але коли до ювілею молодіжної підпільної організації «Молода гвардія» я відновив вічний вогонь біля пам'ятника у Краснодоні, люди почали по-іншому до мене ставитися. А для мене дуже важлива їхня довіра.

— А що вас підштовхнуло до вивчення архівних документів «Молодої гвардії» і до недавнього видання книги?

— Влітку минулого року я задумав видати книгу коміксів про «Молоду гвардію». Але ця ідея викликала неадекватну реакцію з боку людей старшого покоління і окремих чиновників. Наприклад, народна артистка СРСР Інна Макарова, що грала Любу Шевцову у фільмі Сергія Герасимова «Молода гвардія», обурено заявила, що це «знущання над пам'яттю героїв». Як я розумів, уся справа була в самім визначенні жанру книги — комікси. Довелося назвати її інакше. І навіть Інна Макарова, подивившись книгу «Они были такими обычными», здивувалася, як по-новому, сучасно зазвучав роман Фадєєва, переданий мовою малюнка.

— Ви самостійно обрали свій життєвий шлях?

— Я рано залишив домівку — в 14 років поїхав учитися до Луганська і вже з 15 сам заробляв собі на життя. Учився і працював, з батьків грошей не брав. У 21 рік уже був заступником директора будівельного кооперативу. Щоправда, перший крок виявився невдалим. Буквально на другий день на роботі не виявилося ані найнятої бригади, ані будматеріалів. Весь руберойд хлопці встигли поцупити, продати, а гроші пропити. Але потім усі пішло непогано. Незабаром ми з партнером розділилися і я створив підприємство під назвою «Фелікс».

— Але ця назва мимоволі асоціюється з однією відомою особистістю в історії нашої держави.

— Дзержинський? Ви не помилилися.

— Свого часу ви хотіли купити шахту, але ваші зусилля не увінчалися успіхом. Чи не хочете сьогодні повторити свої наміри, знаючи, у якому стані перебуває вугільна галузь?

— Справді, я хотів придбати дві шахти і збагачувальну фабрику. Але сьогодні в мене трохи змінився підхід до вугледобувної галузі. Як на мене, збагачувальні фабрики можна і треба продавати, і якби я продовжував займатися бізнесом, найімовірніше, таке підприємство придбав би. Але шахти не можна ні продавати, ні віддавати в оренду. Це сфера державна.

— І останнє. Як відпочиваєте?

— Люблю гуляти на природі. Просто розкошую вітрям, деревами, травою, тим, що поруч мій син Микита.

Алла АНТИПОВА.

Послухайте жінок і — зробіть!

САМОВРЯДУВАННЯ

У Кам'янці-Подільському на Хмельниччині понад рік працює ініціативна група, яка докладно вивчила потреби жінок міста, провівши опитування в рамках проекту «Толока». Як з'ясувалося, найгострішою проблемою є недостатня підтримка жінок, що потрапили в життєву кризу, пробують сили в новій, власній справі, зазнали судової чи бюрократичної тяганини, домашнього насильства, збираються за кордон у пошуках заробітку.

Щоб змінити ситуацію, ініціаторки на громадських засадах відкрили щоденну годинну телефонну лінію «Ми з тобою!», на яку протягом місяця звернулося понад 70 осіб. Серед них і селянки, і жительки інших районів, і чоловіки. Ділом довівши потребу в такій службі, активісти збираються об'єднати свої зусилля із можливостями влади і створити соціальний центр допомоги жінкам.

Віра ШПИЛЬОВА.

Хмельницька область.

Починалося все з дошки,

на якій мама місила тісто

ОСОБИСТОСТІ

Серед усіх пам'ятників, установлених в Україні, меморіал розстріляним у Бабиному Яру, мабуть, найвідоміший. Але чи багато людей можуть назвати його авторів? Про це подумалося під час презентації документального фільму «Кристали часу». То кінорозповідь про скульптора Олександра Вітрика, одного з авторів меморіалу в Бабиному Яру.

На початку фільму камера показала Вітрика за його улюбленим заняттям — з вудочкою на льоду. Він каже:

— Вільним художником може відчувати себе тільки той, хто абсолютно незалежний від замовника. Він живе своєю уявою. Він бідно живе, зате яка радість абсолютної свободи!

Як-то кажуть, мріяти не шкідливо... Ви можете собі уявити абсолютно вільного скульптора? Це ж стільки людей вирішує, де треба поставити пам'ятник, який він повинен мати вигляд, скільки на його спорудження можна витратити коштів. А тридцять років тому це було ще складніше.

1968 року було оголошено конкурс на кращий проект пам'ятника розстріляним у Бабиному Яру. Перемогла творча група, до складу якої входило троє: народний художник СРСР академік Михайло Лисенко і двоє його вихованців — Олександр Вітрик та його двоюрідний брат Віктор Сухенко. Меморіал з дуже довгою офіційною назвою — пам'ятник офіцерам Радянської армії і військовополоненим у районі Сирецького масиву (Бабин Яр) було відкрито тільки в 1976 році. Чому ж робота над ним тривала так довго?

Штурм меморіалу

Розповідає Олександр Вітрик:

— А нікому з керівництва й не хотілося там пам'ятник ставити. Але ж і проти нього ніхто нічого вголос сказати не міг. І раптом кількарічний застій змінився штурмівщиною. До Києва приїхала делегація американських бізнесменів, вони якось і поцікавилися у Щербицького, як просувається робота над меморіалом. Щербицькому в Міністерстві культури доповіли: все в порядку. А насправді роботи — непочатий край. Тож була команда: «бігом». Михайла Григоровича Лисенка тоді вже не було в живих. Ми з Віктором ще зовсім молодими були. І працювати довелося вдень і вночі. Навіть жили в експериментальних майстернях неподалік Бабиного Яру. Керівництво чомусь так думало: що довше скульптор на роботі, то більше зробить. А творчість — справа тонка: інколи за день можна більше зробити, ніж за місяць.

Біля майстерні з'явилася охорона — озброєний міліціонер. Ми збиралися поїхати на обід на моєму «Запорожці», а він нам: «Мені заборонено вас випускати. Бо як будете їздити їсти, багато часу втратите». Та угледів на машині житомирські номери. «То ми ж земляки, — каже. — Добре, їдьте, тільки ж не підводьте мене».

Щоб менше хотілося спати, пили каву, дедалі міцнішу й міцнішу. Надихало те, що ми, зовсім молоді, працюємо над таким великим пам'ятником.

У майстерні стояла холоднеча, були страшні протяги. Віктор застудився. І став через це інвалідом на все життя. Дійшло до того, що взагалі руками працювати не міг. А для скульптора це ж найстрашніше. Останнім часом сім'я жила в злиднях. І він, щоб не бути для рідних тягарем, три роки тому добровільно пішов із життя. А ми з ним в один рік народилися. І навіть в один день... Віктор, до речі, увічнений у пам'ятнику — він був моделлю для оголеної фігури юнака.

Нас підганяли, заввідділом культури ЦК особисто обіцяв усе — звання, квартири, гроші. Насправді навіть на офіційний банкет з нагоди відкриття пам'ятника не запросили. Віктор квартиру в Києві таки одержав — він був одружений на киянці і мав столичну прописку. А мені сказали, що я не маю на це права, бо прописаний у Житомирі. Гонорар був солідний — п'ятдесят тисяч карбованців на трьох: мені, Віктору і спадкоємцям покійного Лисенка. Правда, гроші, поки тривала робота над пам'ятником, ми проїли авансом. Тому, навіть коли продав «Запорожця», на «Жигулі» все одно не вистачило.

Зустрів дівчину і став малювати в кольорі

Варто нагадати: відкрили меморіал 1976 року і «забули». Загляньмо до Українського радянського енциклопедичного словника, виданого 1987 року. Ось що написано там про керівника творчої групи авторів:

ЛИСЕНКО Михайло Григорович (29. X.1906, с. Шпилівка Сум. обл. — 8. V.1972, Київ) — укр. рад. скульптор, народний художник СРСР з 1963, д. член АМ СРСР з 1970. Член КПРС з 1948. Закін. 1931 Харків. худож. ін-т. З 1944 — викладач (з 1947 — професор) Київ. худож. інт-ту. Твори: пам'ятники — М. О. Щорсу в Києві (1954), В. І. Леніну в Запоріжжі (1964) та ін.; портрети, композиції. У 1973 у Парижі встановлено пам'ятник-погруддя Т. Шевченка роботи Лисенка.

Про меморіал — ні слова. Як нема, до речі, жодного слова і в сучасних українських енциклопедіях, зокрема в «УСЕ» ні про меморіал у Бабиному Яру, ні про Лисенка, ні про інших його авторів. Стаття про Бабин Яр закінчується згадкою про обеліск, який було поставлено ще 1966 року. Так само, до речі, як і стаття про це у «Большой Советской Энциклопедии»...

Олександр Вітрик каже: робота в майстерні Лисенка дала йому більше для розуміння мистецтва скульптури, ніж десять років художньої школи й інституту:

— Він був чудовим скульптором, прекрасною людиною, став для нас з Віктором духовним батьком.

А починалося все з дошки, на якій мама тісто місила, і шматка крейди. Бо навіть звичайного олівця й паперу не мав: то був важкий повоєнний час.

— Малював я зиму, — згадує Вітрик. — Бо що ж іще білою крейдою малювати? Малював і витирав. І нині по-особливому сприймаю зиму, коли в природі всі барви приглушені. Батько дуже хотів, щоб і я, і мій двоюрідний брат Віктор були не тільки скульпторами, а й живописцями. Але в мене нічого не виходило, бо не відчував відтінків: зелене — то зелене, а червоне — то червоне. Аж до сорока років навіть не брався за живопис. І раптом, це ж треба такому статися, зустрів дівчину. І щось мені відкрилося, я став малювати в кольорі.

— Батька, самодіяльного художника, малим небагато й бачив, — продовжує розповідь. — Я народився — він на війну пішов. У 1949 році його репресували, у 1953 році реабілітували. А 1955 року, після сьомого класу, я поїхав до Києва навчатися в художній школі.

У столиці гуртожитку не давали, тож довелося нелегально жити в майстерні. Стелив матрац на столі, в якому ховали ескізи. «Це було навіть здорово, — каже. — Не треба було їздити з гуртожитку тролейбусом, трамваєм».

Нині роботами скульптора в різних регіонах України увічнені події і люди. На Миколаївщині, наприклад, воїни, які форсували Південний Буг. У Житомирі — вісім робіт, зокрема й пам'ятник Борису Тену. Частина — то подарунки місту. Саме тому й вирішено, нарешті, питання про приватну майстерню. З особливим хвилюванням працює над образом Шевченка.

— У нас на покуті, де мають бути ікони, висів портрет великого Кобзаря, — згадує. — Батько приходив з роботи, читав уголос, а ми лежачи слухали поезію Шевченка. Одного разу на мій день народження батько пішов по місту шукати подарунок. У книгарні якийсь чоловік запропонував «Кобзар», виданий 1886 року в Санкт-Петербурзі. Для мене то найдорожча книжка. Я досі не знаю, чому Шевченка скрізь зображають старим.

У свої 62 роки скульптор почувається молодим і вважає, що головні його роботи ще попереду. А Шевченко в нього молодий і на тому пам'ятнику, що встановлений у Маріуполі, і на тому, над яким працює тепер, — його буде відкрито в райцентрі Лугини на Житомирщині.

Олексій **КАВУН**.

Житомир.

На знімку: Олександр Вітрик.

ЕКОЛОГІЯ

Сімферополь чи Сімферопил?

Уже місяць у зеленій зоні парку ім. Гагаріна —оберегу загазованих транспортом «воріт Криму», розіпнуто намети екологів, до яких звернулися по допомогу і підтримку мешканці сусідніх з цією оазою міста будинків.

Пікетувальників підтримало 17 екологічних, політичних, правозахисних і громадських організацій. Вони виступили проти забудови земельної ділянки, розташованої в прибережній смузі річки Малий Салгир. Землю виділено фірмі «Професіонал». Однак ці 0,53 га є природоохоронною територією, де забороняється будівництво будь-яких споруд.

6 серпня цього року розпочалися підготовчі роботи із забудови зеленої території. Екологи і навколишні мешканці заблокували під'їзд до будмайданчика і зупинили завезення парканів і будівельних матеріалів. У відповідь поруч з містечком екологів з'явилися намети будівельників, котрі заявили що обстоюють своє право на працю. Майже щодня тут відбуваються мітинги обох сторін.

Екологи показують природоохоронні документи і рішення про тимчасове зупинення робіт. До суду Залізничного району Сімферополя надійшли заяви стосовно законності будівництва житлового комплексу в парковій зоні. А представники фірми подають папери, котрими дозволяється спорудження. Зокрема, план будівництва (за яким виходить, що охоронна зона річки не порушується, землі названо вже не парковими, а розвитку міста), рішення сесії міськради про виділення землі під будівництво, договір з міськвиконкомом про оренду цієї ділянки, рішення виконкому і ГАСКу на будівництво об'єкта. І закликають екологів звернути таку само пильну, як до цього гаю, увагу до багатьох інших місць Сімферополя, де знищують дерева. Приміром, у цьому ж таки парку будують ресторани, кафе, вілли, готельні приміщення і навіть стоянки на сотні машин. «Професіонал» також передав до суду матеріали, щоб притягти до відповідальності за збитки фірми організаторів пікетчиків, які блокують будівництво будинку. Серед 15 тих, хто має відповісти за будівельний простій, — кримська організація Партії зелених і асоціація «Екологія і світ». Хоча на захист затишного паркового місця вже зібрано кілька тисяч підписів сімферопольців, спроби переконати владу зберегти його як зелену зону успіхом не увінчалися.

Усім цікаво, хто переможе цього разу: борці за екологію, яких місцеві ЗМІ дедалі частіше називають не природоохоронцями, а «організаторами протиправних дій і заворушень на будівельному майданчику», чи жителі елітних квартир у парковій зоні і фірма «Професіонал», що має давній досвід будівництва в зеленій зоні Сімферополя (мовою екологів: «унікальному ландшафтному об'єкті — водно-зеленому коридорі з пішохідною еспланадою через усе місто»).

Усі надії на суд, який 9 вересня має нарешті розв'язати цю суперечку відповідно до закону.

Цікаво також, чи врахують у процесі «Експертний висновок про будівництво багатоквартирного будинку на території зеленої зони спільного користування — парку ім. Гагаріна», складений авторитетними фахівцями і вченими Криму за ініціативою трьох громадських організацій: асоціації «Екологія і світ», Кримської організації Національної спілки архітекторів України та «Екоправо».

Цей документ, зокрема, засвідчує: останній генплан Сімферополя випущено установами, які «перевищили свої повноваження, без обов'язкової державної експертизи і затвердження». Експерти доводять, що «прийняття рішення про виділення земельної ділянки було проведено на основі нормативного акта, який суперечить положенням законодавства України». Тож закликають Сімферопольську міську раду провести позачергову сесію і скасувати своє рішення від 19.06.2003 року про виділення «Професіоналу» засадженої деревами земельної ділянки берега річки під забудову.

Уже давно не завадило б відповісти й на таке: за чиїми дозволами цінні породи дерев у Сімферополі останніми роками «проріджують» дедалі активніше? Чому будівництво в місті дедалі частіше ведеться за рахунок зелених зон, а нові дерева не насаджують? Чому винищувачам зелених легенів міста особливо заважають вікові платани і ялини, які щодня (!) масово, цинічно і по-варварському вирубують за вказівкою сановитих забетонувальників рекреаційних ділянок, що їх виділяють їм з порушенням законів і правил просто у парках, скверах, на набережній і в зелених зонах? Хто зупинить ці систематичні злочини проти природи і майбутнього дітей у місті, яке вже нині через задуху і засміченість, загазованість і запиленість називають «Сімферопил».

Віктор **ХОМЕНКО**.

Крим.

Дитячі ігри на смітнику

Це дитячий майданчик у Маріуполі на вулиці Київській. Пляшки від горілчаних напоїв, пластиковий посуд, інші супутні товари нічних посиденьок щільно вкрили землю і тут, і довкола. Схоже, батьки цього не помітили: моє запитання про ЖЕК викликало в них подив. Суботники нині не в моді, а самі прибрати сміття вони також не збиралися. Тож безтурботне дитинство проходить тут в дивному інтер'єрі.

Анастасія **СИРОТКІНА**.

Фото автора.

Мандруючи світами та культурами

Європейський союз розширює межі, й до спільної культури долучається дедалі більше націй, які намагаються у цьому «глобальному селі» не лише не загубитися, а й не втратити ані особливостей кожної, ані власних багатовікових надбань. У цьому глобальному перепелетінні регіонів кожна намагається розв'язати проблему популяризації у світі власної культури. Зокрема, в мистецтві.

Як цього вдається досягнути, можна переконатися, відвідавши виставку «Мистецький простір Німеччини», котру в рамках Днів німецької культури в Україні організували й підготували німецький Інститут зв'язків із закордоном, німецький культурний центр «Гете-інститут у Києві» та український Центр сучасного мистецтва, що на вулиці Сковороди, 2. Виставка працюватиме в Києві з 6 вересня по 12 жовтня, у Львові — з 31 жовтня по 7 грудня у Національному художньому музеї.

...У п'ятдесяті роки, коли чимало німецьких митців переїхало до тогочасної мистецької метрополії —Парижа, а починаючи з шістдесятих — і до Нью-Йорка, їхні колеги з інших країн охоче обирали місцем свого проживання і творчості Німеччину. Відкрита федеральна політика в галузі культури сприяла їхній інтеграції у тамтешнє суспільство. Вони надали цьому мистецькому середовищу нових образотворчих імпульсів, котрі нині сприймаються як невід'ємна частка німецької культури. Нині творче життя у цій країні разом з німецькими митцями визначають також іммігранти: вони викладають в академіях, їх знає широкий загал і поціновують фахівці.

Директор німецького культурного центру «Гете-інститут у Києві» доктор Барбара Каульбах вважає, що творчий доробок митців, чиї твори представлені в експозиції, промовисто свідчить про результати переплетіння культур різних народів. Адже всі вони свого часу невідомими прибули до Німеччини, творили й шукали власний шлях у мистецтві, досягнувши визнання у країні, яка стала їхньою другою Батьківщиною, а вони — провідниками багатьох культур світу.

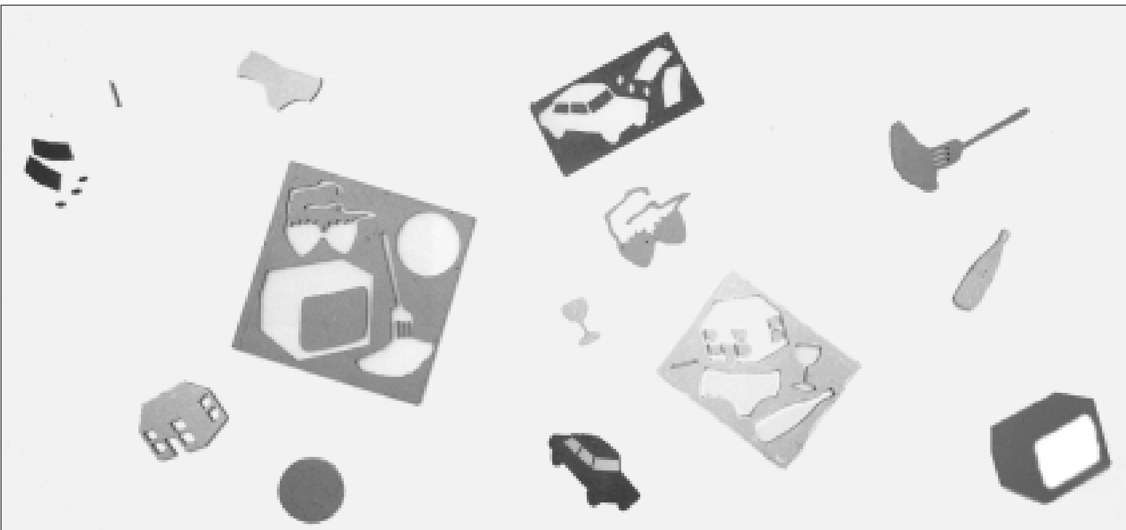
Виставка Інституту зв'язків із закордоном — перша в рамках європейської закордонної політики експозиція з транснаціональною концепцією. Вона пропонує власний погляд на мистецький простір Німеччини, на розвиток якого неабиякий вплив мала федеральна політика сприяння у галузі культури.

Виходячи за межі образотворчого мистецтва, каже програмний менеджер Центру сучасного мистецтва Юлія Ваганова, митці, чиї твори представлені в експозиції, — Армандо, Тоні Крегг, Маріанне Айгенгеер, Айзе Еркмен, Крістіне Гілл, Магдалена Єтелова, Пер Кіркебі, Йозеф Кошут, Марі-Жо Лафонтен, Сімоне Мангос, Нам Джун Пайк, Джузеппе Спан'юло, Вавжинєч Токарський, прагнуть до мистецького розмаїття у транскультурній єдності. Але, крім презентації яскравих зразків творчого доробку останніх тридцяти років, виставка простежує передовсім значення всесвітньо відомих митців різних національностей, котрі живуть у Німеччині, та їхній вплив на теми, засоби й форми вираження сучасного дискурсу.

До виставки видано каталог з текстами й кольоровими фотографіями всіх експонатів. Для охочих більше дізнатися про творчість представлених в експозиції художників під час роботи виставки проводитимуть екскурсії.

Валентина **ПИСАНСЬКА**.

На знімку: такі роботи можна побачити в Центрі сучасного мистецтва в Києві.

Вісім полтавських див

Ще з дитинства ми знаємо про сім див світу, і з роками вони стають тільки принадливішими: навіть телевізійні версії подорожей захоплюють уяву. На жаль, більшості наших співвітчизників, як то й автору цих рядків, мабуть, ніколи так і не вдасться побувати в далеких заморських краях, щоб доторкнутися до безцінних надбань цивілізації. Втім, наша рідна земля також має багато пам'яток історії, культури та природи, які без натяжок можна віднести до див зовсім не містечкового масштабу. З огляду на це, ми з фоторепортером Валерієм Черкасом взяли на себе сміливість (щоправда, проконсультувавшися попередньо у фахівців) і визначили вісім найприкметніших місць Полтавщини. Тобто вісім полтавських див. А чому саме вісім? Щоб не повторюватися. Погляньте, що з того вийшло.

1. Більське городище. Визначна архітектурна пам'ятка VII—III ст. до нашої ери не лише України, а й Східної Європи, розташована по Ворсклі в Котелевському районі. Вражають розміри його території, висота валів, розташовані поруч величезні кургани Велика Могила, Скоробір. Вітчизняні, а також зарубіжні археологи пов'язують городище з древньою скіфською столицею Гелон, яку Геродот згадує у своїй «Історії греко-перських воєн». Із цікавими знахідками речей періоду скіфської доби, а також з битвою князя Вітовта з татарами 1399 р. пов'язаний курган Вітова Могила. Розкопки засвідчують, що наші пращури займалися землеробством і скотарством, мали мідноливарне та ковальське виробництво, вели торгівлю з античними державами.

2. Диканька. Знаменита на весь світ завдяки безсмертним творам Миколи Гоголя, неподалік, у селі Гоголеве, розташована його музей-садиба. Помітні три дуби, вік яких сягає до семисот років, під ними, за переказами, гетьман Іван Мазепа зустрічався зі своєю коханою Мотрею; родинна Миколаївська церква Кочубеїв — двокупольна, як Казанський собор у Санкт-Петербурзі (на жаль, не збереглися сам палац і паркова зона, які свого часу вважалися одними з найкращих в Європі); бузковий гай; картинна галерея відомої художниці Марії Башкирцевої.

3. Мгарський Спасо-Преображенський монастир. Один з найдавніших у нашому краї, заснований 1624 року на правому березі Сули, поруч з Лубнами. Його виникнення і становлення тісно пов'язано з добою козаччини. З монастирем пов'язані такі відомі історичні постаті, як константинопольські патріархи Афанасій Пателарія та Серафим Анін (тут вони і поховані), київський митрополит Іосиф Нелюбович-Тукальський, син Богдана Хмельницького Юрій. Його засновник єпископ, а затим київський митрополит, Ісая Копинський тривалий час провадив антиуніатську діяльність, виступаючи проти насильницького покатоличення українського народу. Трагічні події відбувалися тут у період громадянської війни і комуністичного гоніння на релігію. Неподалік розташований інший пам'ятник, що стосується тих сумних часів, — Зажур-гора, де розміщений меморіал жертвам голодомору 33-го.

4. Пам'ятки Полтавської битви. Можна по різному оцінювати значення цієї баталії, для українського народу вона стала трагічною сторінкою, але історію не перепишеш. Безперечний і той факт, що саме битва зробила Полтаву відомим історичним містом. Комплекс пам'яток доволі чисельний і виконаний на високому художньому рівні, найвідоміші, власне, саме поле битви, братська могила загиблим воякам поруч із Сампсоніївською церквою, тут же музей битви, шведська могила, пам'ятник захисникам міста і його коменданту, царю Петру І... Кожен із цих обелісків по-своєму неповторний, оброслий легендами і переказами, і тим самим цікавий.

5. Кругла площа. Найцінніший елемент архітектурної спадщини Полтави. І сьогодні він лишається композиційним центром та символом міста. Це — найзначніший класицистичний ансамбль в Україні, унікальність якого ще й у тому, що тут вдалося синтезувати думки й проекти і визнаних грандів, і місцевих зодчих. Домінує в ансамблі монумент Слави. Кругла форма площі відповідає радіальному трасуванню вулиць, раніше в кінці кожної стояла культова споруда.

6. Полтавський краєзнавчий музей. Цей заклад культури привертає увагу всіх гостей міста, звісно ж своїми експонатами, які розповідають про історію нашого краю. Він вважається одним із найбагатших серед музеїв такого типу, має майже 200 тисяч експонатів. Водночас неабияку цінність являє собою і приміщення музею, споруджене за проектом відомого архітектора Василя Кричевського, він яскраво демонструє особливості українського архітектурного стилю початку XX ст. Музей розміщений в історичному центрі міста, поряд — пам'ятник Тарасові Шевченку роботи І. Кавалерідзе, садиба Котляревського, дзвіниця Успенського собору.

7. Садиба Закревських у селі Березова Рудка Пирятинського району. Вона цікава не лише як зразок багатого поміщицького маєтку XVIII—XIX ст., а й як місце, пов'язане з життям і творчістю Тараса Шевченка. Він не раз бував тут, намалював портрети власників — Платона і Ганни Закревських. Цій жінці поет присвятив кілька своїх творів. У селі два чудові парки, краєзнавчий музей, родинний склеп Закревських у вигляді піраміди, а також місця, пов'язані з відомим поетом-піснярем Дмитром Луценком.

8. Опішне. Селище по праву називають столицею українського гончарства. Воно цікаве музеєм гончарства, гончарним ремеслом, яке не переводиться —в колегіумі мистецтв діток навчають творити з глини шедеври. Щороку тут проводяться міжнародні симпозіуми гончарства.

***

Звичайно, пам'ятних місць на Полтавщині дуже і дуже багато. Можна ще згадати Хрестовоздвиженський і Козельщинський Різдва Богородиці монастирі, садибу Муравйових-Апостолів у с. Хомутці Миргородського району, курорт Миргород, урочище Шумейкове в Лохвицькому районі, де восени 1941 року героїчно загинув штаб Південно-Західного фронту на чолі з командувачем — генералом Кирпоносом, Устимівський дендропарк у Глобинському районі, гору Пивиху на Дніпрі, Малоперещеписький скарб (та він знаходиться в Ермітажі)... Втім, усі бажаючі можуть їх побачити, бо до Полтави таки набагато ближче, ніж до єгипетських пірамід...

Григорій ГРИНЬ.

Полтавська область.

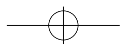
Фото Валерія ЧЕРКАСА.

«Кавалеристів учити важче, ніж дітей»

Трирічною дівчинкою вона побачила цигана з великим рудим конем. Це визначило її долю. Нині Інна Голуб — майор міліції, заступник командира дев'ятої роти полку патрульно-постової служби Донецького міськуправління. Випускниця Інституту фізкультури з кінного спорту вже 10 років тренує міліціонерів-кавалеристів.

Хтось колись коня на скаку зупиняв?

Дрібниці! Адже в підпорядкуванні Інни Іванівни цілий кавалерійський взвод. До його складу входить 20 міліціонерів і 21 гривастий помічник. Кінське поголів'я сформоване з тракененської, будьонівської, орловської порід, російських та кабардино-рисаків.

Розмовляємо з Інною Голуб на стайні. Величезний будьонівський жеребець Гурвич притулився мордою до її щоки. Мені стає не по собі, а Інна Іванівна тільки усміхається. Виявляється, цю породу вивели спеціально для армії. Історії відомі випадки, коли кілька сотень «будьонівців», що неслися на ворога, повністю деморалізовували переважаючі сили супротивника ще до початку бою.

Звісно, що 500—600-кілограмові красені потребують відповідного раціону. Щодня п'ять кілограмів вівса та шість-сім — сіна чи соломи запиваються двадцятьма літрами води. Улітку раціон збагачується зеленою масою — люцерною або кукурудзою, що їх копитні трударі заробляють самі, допомагаючи охороняти поля радгоспу «Тепличний».

За кавалерійським досвідом до Донецька їдуть міліціонери з усієї України. Навідуються й закордонні делегації. Якось був 75-річний ковбой з Техасу. Американський ветеран не приховував свого захоплення майстерністю українців та якостями їхніх коней.

Справжнє кохання буває лише на вигоні

Серед конячого поголів'я переважає «чоловіча стать». Проте є й три кобили. Тож ідея отримати від них нащадків визріла вже давно. Для відповідальної місії обрали жеребця Ебора й кобилу Евніку, представників німецької породи тракен. Що тільки не вигадували міліціонери, аби спонукати пару до ближчого знайомства! Проте минав час, а результату не було. Зрештою усі махнули на це рукою й спересердя погнали Евніку та Ебора подалі — пастися на вигін. І... сталося диво! На лоні природи в них спалахнули одне до одного палкі почуття, результатом яких став прудконогий малюк Ерік. Ім'я взяли не «зі стелі» — це мало не ціла наука. Воно має починатися з тієї само літери, що й мамине. Окрім того, має бути представлена літера й з батькового імені. Проте в міліцейському товаристві Еріка частіше називають «дитям кохання».

Зараз лоша має півтора місяця й уже підросло на тридцять сантиметрів. Нині воно світлоруде, хоча обоє батьків гнідої масті. З часом малюк теж темнішатиме. На нього у взводі покладають неабиякі надії. Сподіваються, що проявить себе навіть на спортивній ниві. Адже енергії у нього вистачає, ноги — як у справжнього «пацана» — в шрамах. Це нещодавно намагався... залізти на стовп. Інна Голуб, між іншим, сказала, що Ерік дуже шанує новітні досягнення. Ми, звісно, сприйняли це за жарт і забули. Аж поки лоша не помітило в руках фотокореспондентки техніку й не спробувало її скуштувати! «Відбивали» фотоапарат гуртом.

Іноді люди дивують коней своєю... дикістю

Кавалерійський взвод патрулює переважно паркову зону Донецька. Залучають його й до забезпечення порядку біля стадіонів у дні футбольних матчів. За словами Інни Голуб, треба бачити конячі очі, коли вони спостерігають за дикунствами деяких фанатів.

Про благородство та вірність цих тварин ходять легенди. Недаремно ж навіть досвідчені різники не наважуються підняти на коня ножа. Адже він —трудівник, споконвічний помічник людини. Є така приказка: «Працює, як кінь». Виявляється, що ця тварина не має гальмівного механізму у разі втоми. Кінь не відмовиться працювати ні за яких умов. А якщо далі вже буде несила, то впаде і вмре.

Звісно, у кавалерійському взводі тварин бережуть. Після великих навантажень дають вихідний. Адже середній вік місцевих коней — 14 років. Трапляються й 17-річні. Й у них це вже далеко не юність.

Кіт-вегетаріанець ведмедя не чіпатиме

Поруч з кіньми в розпліднику утримують 16 вівчарок, закріплених за взводом кінологів цієї ж роти. Нині кілька самиць мають маленьких цуценят. Проте фотографувати їх не дозволили, аби не наврочити, адже ця малеча — майбутні помічники міліціонерів. А ось трохи погризти наші пальці потенційним героям кінологічної служби таки дали. З чого вони й ми були неабияк задоволені.

Є на фермі й суто «цивільні» мешканці. Серед них дві подруги — кількамісячне кошеня та трохи старше цуценя. Коли мурка пошкодила під колесами автомобіля передні лапки, товаришка переживала за неї не менше, ніж місцеві ветеринари. Тепер негаразди позаду.

А ось сіамський кіт Ярик мишей не ловить принципово — він вегетаріанець. «Кайфує» від помідорів, перцю та солоних огірків, а найбільший делікатес для вусатого... кетчуп.

Є тут також папуги, фазани, голуби, морські свинки. Місцеві козаки навіть ведмедя пропонують подарувати. Дістали колись кумедне ведмежа, а зараз воно вже кіз почало роздирати. Міліціонери, звісно, народ мужній, але наразі від такого подарунка відмовляються.

Наостанок запитую в Інни Іванівни, чи не складно тренувати кавалеристів. Каже, що важче, ніж дітей. Адже в дорослих розвинутий інстинкт самозахисту, який у верховій їзді іноді заважає.

Сергій ХОМІНСЬКИЙ.
Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

Кинуті напризволяще

у Перській затоці два українські судна, їх екіпажі благають про допомогу

SOS

Коли на початку листопада минулого року на морський буксир «Гриф», що перебував у порту Аджман (Об'єднані Арабські Емірати), з Одеси направляли на зміну новий екіпаж моряків, то їх запевняли: «Двигун судна зараз у ремонті, але десь за два тижні його буде завершено, і ви зможете розпочати роботу за фрахтом там же, в Перській затоці». Відтоді минуло дев'ять з лишком місяців, але ні ремонт не закінчено, ні роботи немає. Щодо останньої, то члени екіпажу її знаходять, звичайно, адже виконання своїх обов'язків стосовно утримання судна в належному стані, передбачених трудовою угодою (контрактом) між кожним моряком, з одного боку, і державним підприємством «МАРС» (Морська аварійно-рятувальна служба), з другого, — то теж робота, яку екіпаж прагне виконувати сумлінно. А ось тієї, заради якої морський буксир перебуває далеко від рідної гавані, тобто роботи за фрахтом, — як не було, так і немає досі.

Точніше, її, роботи, в Перській затоці скільки завгодно. Чи не щодень судно відвідують потенційні фрахтувальники, пропонують навіть допомогу в завершенні ремонту двигуна, аби тільки буксир знявся з якоря та почав надавати послуги тамтешнім флоту й портам. Про це екіпаж раз по раз повідомляє керівництво ДП «МАРС», однак воно ніби набрало в рот води: ні вказівок, ні інструкцій, ні навіть просто відповідей. У моряків створилося враження, що оте керівництво просто не зацікавлене у фрахті судна.

Про це свідчить і доля морського буксира «Орел», пришвартованого поряд із «Грифом», що теж належить ДП «МАРС». Там зміна екіпажу відбулася також у листопаді минулого року, судно ще тоді могло зразу включитися в роботу, однак фахівці компанії-власника й до сьогодні не спромоглися забезпечити його фрахтом, хоча екіпажеві надходить чимало пропозицій. То навіщо, спитати б, тоді тримають оті судна «за трьома морями»? Даремно, між іншим, витрачаючи кошти і на перебування буксирів в іноземному порту, і на життєзабезпечення суден, що не експлуатуються, та їхніх екіпажів.

У травні нинішнього року екіпаж, споряджений у листопаді року минулого, теж мали змінити. Однак моряків аж ніяк не влаштовувала процедура виплати їм належної зарплати. Адміністрація ДП «МАРС», як повідомляють члени екіпажу, висунула таку вимогу: належну, згідно з контрактом, валюту за відпрацьований на судні період буде переведено на рахунок у банку за безпроцентною картковою системою протягом двох—чотирьох місяців після повернення екіпажу до Одеси. Що то означає, дехто з моряків уже мав уявлення: потім два—три роки оббивали пороги підприємства й банку, щоб отримати належне, а в деяких випадках борг так і не повернуто. Керівництво ДП «МАРС» усе посилається на важке фінансове становище. Тоді чому не прагне використовувати виробничі фонди ефективно, заробляти гроші? Чому судна багато місяців на приколі? Компанія до того ж не виплачує належну частку зарплати моряків у гривнях членам їхніх сімей, поставивши їх у вкрай важке матеріальне становище — багато хто живе в борг, сподіваючись на повернення чоловіків додому із заробленою валютою в гаманцях. Та коли це станеться, ніхто зараз не може сказати.

Члени екіпажу буксира «Гриф» б'ють на сполох вже не один місяць. Пересвідчившись, що «рідне» керівництво ніяк не реагує на їхні прохання і вимоги, моряки пишуть листи на адреси Міністерства транспорту України, різних профспілкових організацій, аж до міжнародної ІТФ. Вимагають одного: повного розрахунку з ними за відпрацьований час безпосередньо на судні та відправки їх після цього по домівках. Якихось зрушень у цьому напрямі поки що, на жаль, немає.

Зв'язуюся з офісом «МАРСу». Керівник підприємства Ілля Леонтьєв хворіє, обов'язки начальника виконує його заступник Юрій Пашковський. На прохання прокоментувати ситуацію навколо морських буксирів «Гриф» і «Орел» та екіпажів цих суден, спочатку відповідає коротко:

— А що тут коментувати? Нам не платять фрахтувальники, а ми в результаті не платимо екіпажам суден.

Із подальшої розмови з'ясувалося: підприємство віддає у фрахт вітчизняним та зарубіжним компаніям, окрім «Грифа» й «Орла», ще деякі судна. В низці випадків фрахтувальники порушують умови угод, несвоєчасно й неповно розплачуються за виконувані суднами «МАРСу» роботи, накопичилася чимала заборгованість. Нині юристи підприємства прагнуть вплинути на фрахтувальників, повернути бодай частину боргів. Тоді, каже Ю. Пашковський, зможемо розрахуватися з екіпажами, про які мова; якщо вони того так бажають, то зробимо це безпосередньо на суднах. Ну а чому буксири такий тривалий час поза експлуатацією? На це теж знайшлося пояснення: у них закінчився термін реєстрових документів, а щоб отримати нові — слід довести судна до ладу. На це потрібні гроші, яких немає. Надії, знову ж таки, на повернення боргів фрахтувальниками...

Такі ось пояснення: грошей немає, а судна, що могли б їх заробляти, не експлуатуються. Навряд чи вони задовольнять моряків поставлених на прикіл у далекій чужій гавані буксирів. Бо ж не їхня то турбота — знаходити надійних і обов'язкових фрахтувальників, вчасно поновлювати реєстрові документи тощо. Все те мають робити керівники, фахівці підприємства, що найняло їх на роботу, обумовивши відповідну зарплату. Саме з них і мав би спитати за очевидні провали в організації справи Мінтранс, на втручання якого в ситуацію і сподіваються кинуті напризволяще моряки.

Георгій ВОРОТНЮК.
Одеса.

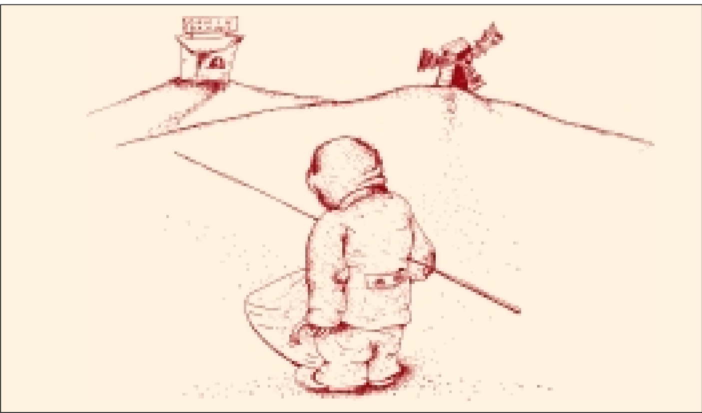

ДАЛІ БУДЕ

Від ведучого

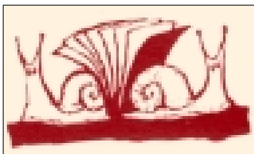
Отут ставимо крапку. Ні, шановний читачу, наша сторінка не припиняє свого крокування у пошуках доброго й вічного. Ми тільки ставимо знак «крапка», щоб відокремити одну думку від іншої. «Крапка» — саме так ми назвали нинішній випуск. А «крапки» бувають різними: й тими, що їх ставлять над «і», двокрапками, трьома крапками... Про завершеність і незавершеність ідей, творів, думок читайте у сьогоднішньому «Далі буде».

Ірина БУЛАНЕНКО.

Мал. Михайла САЧКА.

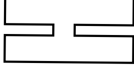
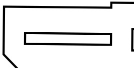
Ювілей святкують лише невдахи

Завтра у Львові відкриють Форум видавців. Десятий, ювілейний. Є українська закономірність: коли проект невдалий, швиденько святкують ювілей, щоб похвалити проект, поки не віддав Богові душу. Прикладів тьма! Але це не стосується львівського Форуму, найцікавішого книжкового ярмарку України. Чимало сторінок займає список заходів Форуму — і жодного «ювілейного урочистого засідання» там не вказано! Просто більше, ніж завжди, різних цікавих акцій. Вони почнуться вже сьогодні, до офіційного відкриття, отже, Форум триватиме не три, як раніш, а п'ять днів. Недарма цьогорічний девіз Форуму — «Розширюючи межі». Багато уваги Форум приділить навчальній літературі. А серед найцікавіших презентацій — книжки світлої пам'яті Сергія Набоки й Сашка Кривенка, новий роман Андруховича «Дванадцять обручів», нові книжки Забужко, Рябчука, Мідянки, Жадана, Вінграновського. На конкурс Форуму надійшло близько 500 книжок від доброї сотні вітчизняних видавництв. Емблема Форуму, як завжди — равлик: повільно, зате надійно.

Віталій ЖЕЖЕРА.

ЦЬОГО ДНЯ

- 1756 р. У Росії видано царський указ про створення першого професіонального театру.
- 1893 р. У Чикаго (США) відкрився І Всесвітній конгрес релігій.
- 1894 р. Народився Олександр Довженко.
- 1919 р. Сен-Жерменський договір, зафіксував розпад Австро-Угорщини.
- 1943 р. Маріуполь визволено від німецької окупації.
- 1947 р. В СРСР встановлено медаль «За відбудову вугільних шахт Донбасу».
- 1979 р. Помер композитор Станіслав Людкевич.

Синиця у твоїй руці

ІСТОРІЇ

Хто з нас у дитинстві не закладав у мокру вату зерна квасолі або пшениці, ставлячи блюдце з ними на підвіконня і захоплено спостерігаючи, як через кілька днів з набубнявівшого зерна вириваються на волю молоді пагони. Я, ще хлопчиськом, так виростив каштан. Це перше моє дерево росло жваво, і невдовзі його довелося пересаджувати у великий горщик. За два місяці красеня не можна було впізнати. Я поливав його відстояною водою (хтось порадив, щоб росло швидше) і мріяв про той день, коли посаджу його, вже зміцнілого, біля будинку. Мовляв, тоді вже одну чоловічу справу буде зроблено, а з спорудженням будинку і сином ще встигну — мені всього лишень десять років, куди поспішати?

Але з каштаном не склалося. Якось приїхали гості — німецька сім'я (ми жили тоді у Німеччині), з якими ми «дружили родинами». І їхньому сину, дев'ятирічному Лютцу, сподобалося моє дерево, і не без наполегливого «підказування» батьків довелося подарувати свого зеленого друга цьому дуже хитрому початківцю-ботаніку (мене згодом тішило лише те, що потім, уже в них у гостях, я поламав йому дитячу електричну залізницю).

...Спливло багато років. До речі, дерево я так і не посадив до цього дня. Але нещодавно до мене на засклений балкон залетіла синичка. Доросла розумна людина відразу б її випустила — ну навіщо в господарстві синичка? Я, мабуть, просто дорослий, тому що вже через хвилину це кволе створіння билося у моїй руці.

Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

Синичку назвали Катею. Судячи з усього, особливого захоплення від нового місця проживання вона не відчувала — все намагалася полетіти. Сидячи увечері на пальці, гарячково стискаючи його лапками, Катя під впливом інстинкту засипати з заходом сонця починала дрімати. Однак знаючи, що навкруги вороги, намагалася бути напоготові. Тобто одне око Каті повільно заплющувалося, і вона дивилася ним свої пташині сни, а інше спостерігало за присутніми. Зрештою, під час чергової спроби вирватися з рук Катя втратила кілька пір'їн із хвоста, і її наполегливість було нагороджено — її відпустили на волю.

Однак синички за всієї простодушної і навіть легковажної зовнішності насправді далеко не дурні. Катя зрозуміла головне — тут її годуватили на дурняк, що завжди приємно. Уже наступного дня ця дама (її було легко пізнати по куцому хвосту), до того ж у супроводі подружок, сиділа на підвіконні на балконі і щосили клювала хлібні крихти та шматочки сала.

У моєму фотоальбомі залишилася фотографія і тремтливо-теплі спогади про синицю у моїй руці.

Дмитро ФІГУРНИЙ.

ДИВОВИЖНЕ

Цар бамбука

У провінції Юньнань на півдні Китаю знайдено бамбук заввишки 46 метрів, діаметром 36 сантиметрів і вагою 450 кг.

Величезний бамбук, як вважають співробітники Інституту з дослідження бамбука при Юньнаньському педагогічному університеті, є найбільшим з відомих нині у світі. Звичайно стебло — задерев'яніла соломина — не росте вище 40 метрів.

Взагалі існує близько 600 видів бамбука. Багато його видів цвітуть раз у житті і після плодоносіння гинуть. У Китаї бамбук вважається символом довголіття.

ОТАКОЇ!

У блискавичному режимі

Осіння гроза в небі над Житомиром закінчилася неприємним сюрпризом: блискавка влучила в електромережу міськводоканалу й вивела з ладу два насоси. Наступного дня подачу води було відновлено — уцілів третій насос.

Заміна зіпсованого устаткування обійдеться щонайменше у 220 тисяч гривень, — так оцінив розмір збитку міський голова Георгій Буравков. Довелося відмовитися від встановленого міськвиконкомом графіка подачі води вранці та ввечері. Але не виключено, що після заміни обладнання режим економії може стати ще жорсткішим — усе залежатиме від того, чи напоять дощі Тетерів.

Олексій КАВУН.

Житомир.

ПЕРЕПОЛОХ

Весела бабуся

Персонал німецької дискотеки викликав поліцію, коли виявив серед відвідувачів 80-річну бабусю. Вона сиділа в барі, пила шнапс з колою і періодично виходила танцювати. Працівники злякалися, що все це може стати фатальним для старої фрау, але коли поліція прибула на місце, з'ясувалося, що дама перебуває в здоровому глузді і в непоганій фізичній формі, **повідомляє Forum.**

НАПЕРЕДОДНІ

Не плач, Єреміє!

Завтра у столичному палаці «Україна» відбудеться сольний концерт лідера рок-групи «Плач Єремії» Тараса Чубая «Світло й сповідь». Співак не збирається дивувати публіку, проте у своїй програмі представить чимало нового: пісні Тараса на вірші його батька Грицька Чубая у супроводі камерного оркестру «Віртуози Львова», «Пікардійської терції» та гурту «Плач Єремії», а також твори Володимира Івасюка з альбому «Наш Івасюк», Костянтина Москалька та Олега Лишеги. Лідер «Плачу Єремії» обіцяє, що усі пісні отримають абсолютно інше звучання.

За словами Тараса, останнім часом у його житті сталося кілька важливих і приємних речей. Насамперед, йому «стукнуло» 33. Чубай не каже про рубіж, про переосмислення життя, навіть з певною іронією ставиться до стереотипу, що, мовляв, людина в такому віці мусить осмислити, чого вона досягла. Проте осмислення мабуть-таки відбулося. Саме зараз збулася давня мрія про створення власної студії, співак придбав помешкання в Києві, і от нинішнє творче надбання — сольний концерт і однойменний альбом.

«Світло й сповідь» — це намагання відновити зв'язок між сином та батьком, між нинішньою генерацією та поколінням сімдесятих. Тарас про настрої альбому розповідає мало. Каже, що «Світло й сповідь» — це більше, ніж назва композиції, а оте «більше» треба слухати.

У найближчих планах Тараса Чубая — концерти у Чехії. Він сподівається із цією програмою проїхати туром і по Україні. А ще у планах митця — перевидати старі збірки, які свого часу були записані тільки на касетах, зокрема альбом «Наші партизани».

Ольга СРІБНА.

На знімку: Тарас Чубай.

Фото Олексія ШИБАНОВА (Укрінформ).

ЮВІЛЕЙ

Ах, Мона! Скільки можна?!

Цього року світова культура святкує 500-ліття знаменитої «Джоконди» Леонардо да Вінчі.

Портрет Мони Лізи, дружини флорентійця Франческо дель Джокондо, Леонардо писав чотири роки (1503—1507). То чому ювілей припадає не на 2007-й? Усе просто: 1507-й не був роком завершення роботи, автор не вважав картину готовою й навіть не віддав замовникові.

Так почалася історія 500-літніх зачарованих (і навпаки) суперечок навколо шматка дошки (77 на 53 сантиметри). Багатьох вражало, що вона «мов жива»! Та чи це було важливо для Леонардо? Він таки Художник, а не фотограф з Подолу, й сам казав: лиш найжалюгідніші живописці прагнуть найбільшої «схожості». Справді, якщо портрет пишуть чотири роки, йдеться не про копію, а про ідеал, невидимий і недосяжний. Але який саме? Симпатики картини вважали її «втіленням любовного переживання культурного людства», вона прикрашала спальню Наполеона. А інші казали: то портрет не Лізи, а її чоловіка, або й автопортрет самого Леонардо в сарафані! «Мону Лізу» обзивали упирем, химерою, блудницею, її крали з Лувру, хотіли знищити...

Суперечки тривають. Не будучи «джокондоманом» чи навпаки, дивлячись на Мону Лізу тверезо, всяк скаже: я не жив би з цією, обрав би доступнішу. І це можна: варіантів Джоконд є аж 52 (поряд із «загальновідомою» ми репродукуємо «доступнішу», з Ермітажу).

Зрештою, у Леонардо є картини й кращі. Тож загадка не в ній, а в тім, що змушує людей сперечатися про річ, яку майстер вважав неготовою і кинув?

Та він кинув не її одну. Вазарі писав: Леонардо почав багато творів і жодного не довів до кінця. Хіба сил не було — гнув підкови однією рукою! Але вважав, що рука не здатна наздогнати задуманe, бо в помислах він ставив перед собою завдання надто тонкі й незвичайні. Тому і працював довго. Днями просто стояв перед картиною і, здавалось, нічого не робив. А коли замовник просив «більше працювати», казав: це ж не віники в'язати, тут що менше працюєш, то краще виходить. «Таємну вечерю» три роки писав, і теж не вважав готовою (не знайшов на землі натуру для голови Христа). «Його висока і досконала душа шукала в досконалості ще більшої досконалості», — писав Вазарі. Інші бурчали: той Леонардо спеціально задумує щось таке, щоб неможливо було закінчити!

Але нас завжди заворожує саме це — незавершеність великих явищ. Як-от недожите життя Шевченка чи недобудована Вавилонська вежа. Або от дивляться всі й кажуть: що то там таке бовваніє — загадкове, з такою ехидною посмішкою? А, та це ж України! Гарний задум, лиш неготовий. Що означає — ще неясно, але чудово! І отак уже дванадцять літ. Не дай Боже, звісно, щоб це затягнулося літ на п'ятсот, як ото з Джокондою...

Христофор ГРУША.

До речі

Тиждень тому в Києві презентовано «Палімпсести» Василя Стуса (вид-во «Факт», книгу видано за сприяння Катерини й Віктора Ющенків). Це добрий приклад того, як людей зачаровує книга, якої сам поет не бачив. Саме слово «палімпсест» означає живопис по раніше стертому зображенню. Тобто вічна сізіфова праця без кінця, коли не знаєш, чи завершиш, чи стануть книгою твої вірші.

Голос України

Редактор номера Віталій ЖЕЖЕРА.

Редколегія: Леонід БРОВЧЕНКО, Анатолій ГОРЛОВ, Сергій ДЕМСЬКИЙ, Віталій ЖЕЖЕРА, Іван ІЛЛЯШ, Світлана ПИСАРЕНКО, Віталій СУДДЯ.

Головний редактор Анатолій ГОРЛОВ.

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- За точність викладених фактів відповідальність несе автор.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
- При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

(р) Платні матеріали.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання—КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Ціна договірна

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Передплатні індекси: для індивідуальних передплатників — 40224, для підприємств і організацій — 60955.

Загальний тираж 159000.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України»

Зам. 0311165. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 454-84-92; телефакс — 234-72-54; відділ реклами — 449-72-53, 454-81-34, 454-81-44; телефакс — 449-85-62.

E-mail: mail@golos.com.ua — загальний
reklama@golos.com.ua — відділ реклами
let@golos.com.ua — відділ листів
foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій

Internet: http://uamedia.visti.net/golos

Передплата на газету «Голос України» (on-line) за адресою: www.dnepropochta.dp.ua; www.presa.ua

При підготовці матеріалів використовується інформаційно-пошукова система Верховної Ради України «Законодавство»